

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Vår ref.: 22/13003-5

Dato: 2. mars 2023

Høringsuttalelse fra Universitetet i Stavanger - NOU2022:17 Veier inn - ny modell for opptak til universiteter og høyskoler

Universitetet i Stavanger (UiS) viser til brev av 9. desember 2022 og takker for invitasjonen til å gi svar på høringen om ny modell for opptak til universiteter og høyskoler.

Høringsuttalelsene er strukturert i tråd med kapitlene i NOUen på en slik måte at det først gis noen innledende kommentarer, før det deretter gis konkrete tilbakemeldinger på enkelte av punktene.

UiS vil berømme utvalget for å ha gjort et grundig arbeid ved utformingen av forslag til ny opptaksmodell. Utvalget har involvert de ulike interessegruppene på en god måte og UiS kjenner igjen mange av de innspill vi selv har gitt i løpet av prosessen. Vi er derfor langt på vei enige om både behovet for en ny opptaksmodell og store deler av forslaget til den modellen som her er presentert.

UiS har ingen kommentarer til følgende kapitler:

- Kapittel 1: Høyere utdanning i Norge
- Kapittel 2: Dagens opptaksregelverk
- Kapittel 4: Opptakssystemer i andre land

Dette er rent beskrivende kapitler.

Vi er også enige i de vurderingene som blir gjort i kapittel 3: utfordringer i dagens regelverk.

Når det gjelder kapittel 8: Økonomiske og administrative konsekvenser, har vi ingen kommentarer. Som utvalget beskriver, er det så mye usikkerhet knyttet til endringene at det er vanskelig å beskrive hvilke besparelser det vil kunne gi på enkelte områder og hvilke utgifter det vil kunne føre til på andre områder.

Kapittel 5: Kvalifisering i ny opptaksmodell

UiS er enig i at generell studiekompetanse skal være hovedveien til høyere utdanning.

Generell studiekompetanse kan oppnås på følgende måter:

- fullført og bestått studieforberedende utdanningsprogram
- påbygging til generell studiekompetanse etter å ha fullført Vg2 på yrkesfaglige utdanningsprogram eller etter fullført yrkesfaglig opplæring
- 23/5-regelen
- fullført godkjent toårig fagskoleutdanning
- fullført ett års universitets- eller høyskoleutdanning, for dem som er tatt opp etter unntaksbestemmelser
- fullført godkjent utenlandsk utdanning i henhold til GSU-listen.

Utvalget foreslår å videreføre ordningen med generell studiekompetanse med følgende endringer:

Utdanningsavdelingen
Seksjon for opptak og veiledning

Universitetet i Stavanger
Postboks 8600
4036 STAVANGER
Org. nr. 971 564 679

Telefon: +47 51 83 10 00
E-mail: post@uis.no
www.uis.no

All post/e-post som inngår i saksbehandling, bes adressert til UiS og ikke til enkeltperson.

- 23/5-regelen endres til 23/6-regel, ved at det ikke lenger skal være krav om 5 års praksis. Dette kravet fører med seg mye ekstra arbeid, uten at det nødvendigvis fører til mer kvalifiserte søkere av den grunn. For eksempel vil en søker som kan dokumentere 5 års fulltids praksis være kvalifisert, mens en som bare kan dokumentere 4,5 års er ikke kvalifisert. Det er usannsynlig at det 1/2 året fører til at søkeren har så mye mer kompetanse. Vi kan ikke se at samfunnet er tjent med at vi bruker mye ressurser på dette arbeidet, ei heller at søkerne er mer kvalifiserte, og er derfor enig i at kravet til praksis tas vekk
- Alle som har gjennomført ett års høyere utdanning bør få generell studiekompetanse uavhengig av om de er tatt opp via en unntaksbestemmelse.

Kommentarer til endringsforslagene:

- Vi syns endringene i 23/5-regelen og for de som har generell studiekompetanse på grunnlag av ett års høyere utdanning kan endres umiddelbart og gjelde allerede fra neste opptaksperiode. Vi ser ingen grunn til å måtte vente med å endre dette til hele prosessen med å innføre ny opptakmodell er på plass. Dette vil være til gunst for både de aktuelle søkerne og det vil effektivisere opptaksarbeidet betraktelig.

Vi støtter utvalgets forslag om å videreføre mulighetene for å realkompetansevurderes og at metodene for denne type vurderinger forbedres, samt at muligheten for dispensasjon videreføres, men at videregående opplæring får ansvar for å gjøre vurderingen og utstede dokumentasjon til elevene.

Når det gjelder spesielle opptakskrav, støtter UiS utvalgets forslag om å videreføre muligheten til å sette spesielle opptakskrav i form av innholdskrav eller opptaksprøve og at muligheten for å sette spesielle opptakskrav i form av nivåkrav avvikles.

Vi støtter også forslaget om at unntaket fra generell studiekompetanse for enkeltstudier videreføres, for eksempel for de med forkurs som søker ingeniøruddanning, tilrettelagte studier for søkere med relevant fagbrev (y-veien) og ved opptaksprøver for kunstfag.

Kapittel 6: Rangering i ny opptaksmodell

UiS støtter forslaget om å ikke videreføre førstegangsvitnemålskvoten, men heller innføre en karakterkvote og en opptaksprøvekvote. Vi er også enig i at karakterprøvekvoten bør være atskillig større enn opptaksprøvekvoten. Opptaksprøvekvoten bør gjelde for alle som ikke kan poengberegnes, og alle som ønsker å forbedre sin mulighet for å komme inn på et studieprogram.

I den forbindelse mener UiS at denne opptaksprøven også skulle gjelde for søkere med utenlandsk utdanning, i stedet for de nåværende omregningstabellene som brukes.

Land med store sosioøkonomiske forskjeller har stor variasjon i både faktisk opplæringskvalitet og bruken av karakterskalaer mellom ulike skoler i det samme opplæringssystemet. Dette innebærer at det er mer krevende å oppnå gode karakterer på sentrale/sosioøkonomisk privilegerte skoler, enn rurale og mindre privilegerte skoler. Eksempel på slike land kan være India, Iran, Tyrkia, Kina m.fl., og flere av disse kompenserer denne utfordringen med nasjonale opptaksprøver. UiS skulle gjerne ha sett at utvalget foreslo opptaksprøver som rangeringsgrunnlag for personer med utenlandsk opptaksgrunnlag.

Størst diskusjoner internt synes det å ha vært omkring tilleggspoeng og forbedringer. Her står ofte hensynet om å komme raskt i gang med studiene og la karakterene telle mest, stå opp mot hensynet til å fremme livslang læring og det å kunne rette opp i tidligere feil.

De tilleggspoeng som eksisterer i den nåværende opptaksforskriften har kommet til litt underveis, ofte på grunnlag av politiske ønsker eller fordi enkelte grupper har følt at det var urettferdig at noen får tilleggspoeng, men ikke andre. Det kan være gode grunner til å argumentere for hvert enkelt tilleggspoeng,

men utvalget foreslår en helhetlig modell der alle tilleggspoeng tas vekk og det vil da være et brudd på denne modellen å skulle beholde noen tilleggspoeng, men ikke andre.

Søkere som mangler fag, skal selvfølgelig kunne ta disse og de som stryker skal også kunne ta fagene for å bestå. De som har svake karakterer, kan ta en opptaksprøve for å forbedre sine muligheter.

Vi ser at også diskusjonene i media ofte har dreid seg om enkelte av tilleggspoengene og forsvar for disse. Ulike grupper vil ofte argumentere for «sine» tilleggspoeng og det vil være en vanskelig oppgave å bestemme at noen tilleggspoeng er mer rettferdig enn andre. UiS støtter derfor utvalgets forslag om å fjerne tilleggspoengene.

UiS støtter flertallet i utvalget når det gjelder forslag om kvoter.

Når det gjelder overgangsordninger er UiS enig i at det er behov for gode overgangsordninger som gir søkerne tid til å omstille seg. Vi viser likevel til tidligere kommentarer om 23/5-regel og GSK på grunnlag av høyere utdanning, der vi mener at de foreslåtte endringene med stort hell kan innføres fra neste opptaksperiode.

Kapittel 7: Organisering i ny opptaksmodell

UiS støtter utvalgets forslag til å videreføre ordningen med felles regelverk for opptak til grunnstudier med den nåværende fordeling av ansvar mellom institusjonene og departementet. Denne fordelingen fungerer etter vårt syn god og vi ser ingen grunn til å endre på dette.

Vi ønsker en del justeringer i en fremtidig tidslinje, blant annet en felles søknadsfrist for alle gruppene og vi vil gjerne at denne felles søknadsfristen blir satt til 1.mars. Dette er en frist søkerne er vant med fra VGS. De som ikke er ferdig med sin utdanning innen 1.mars, vil heller ikke være det 15.april. Saksbehandlingen av allerede kvalifiserte søkere kan begynne tidligere, fordi all erfaring tilsier at mange venter til siste frist med å søke, selv om de er kvalifisert på et mye tidligere tidspunkt. Alt dette taler for at felles frist bør være 1.mars.

Mange studieprogram har enten svært lave eller ingen poenggrenser for opptak. Med hovedopptak av kvalifiserte søkere tidlig, og suppleringsopptak av de som kvalifiserer seg samme år som de søker opptak, kan vi ha etterfyllingsopptak etter hver av opptaksrundene (etter svarfrist). Denne måten å organisere opptaket på, kan føre til at vi slipper å etterfylle langt ut i august, samt at vi kan opprette studierett tidligere og saksbehandle søknader om reservert studieplass langt tidligere. Ved en slik organisering vil også det tradisjonelle tidligopptaket falle vekk. Man kan gjerne kalle dette tidlige hovedopptaket for et tidligopptak, men at dette skal gjelde for alle som er kvalifisert innenfor et visst tidspunkt, uten at en må søke om dette og begrunne behovet.

Med vennlig hilsen

Klaus Mohn
Rektor

Astrid Birgitte Eggen
Prorektor for utdanning

Saksbehandler: Marianne Simonsen, tlf.: 51832710

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer

